Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан _____ **Є.В. Новак**
"___" _____ **2025 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурною та містобудівною діяльністю

Вибіркова

Освітньо - наукова програма Архітектура та містобудування

Спеціальність G17 «Архітектура та містобудування»

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та
декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання українська

Чернівці, 2025

Робоча програма навчальної дисципліни *«Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурною та містобудівною діяльністю»* складена відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування», затверджена Вченою радою ЧНУ, протокол №5 від «28» квітня 2025 р.

Розробник:
Антощук Тетяна Іванівна – асистент кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО, кандидат архітектури

Викладач:
Антощук Тетяна Іванівна – асистент кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО, кандидат архітектури

Затверджено на засіданні кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО
Протокол №4 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Ірина КОРОТУН**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ
Протокол № 2 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету АБДПМ _____ **Оксана ГАЛУНКА**

==========

©_____, 2025 рік

Мета навчальної дисципліни: дати здобувачам освіти теоретичні знання про формування структури міського господарства та практичні навички в управлінні розвитком, забудовою та функціонуванням міст і підсистем міського господарства.

У результаті вивчення даного курсу здобувач освіти повинен:

знати:

- основи економіки міста, структуру та функції міського господарства;
- законодавчу та нормативну базу щодо планування, досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів;
- принципи та методи управління архітектурно-містобудівною діяльністю, включно з оцінкою економічної ефективності та соціально-культурного впливу;

вміти:

- критично оцінювати альтернативні рішення в архітектурі та містобудуванні та обирати оптимальні з урахуванням економічних, соціальних і правових факторів;
- застосовувати законодавство та нормативну документацію у плануванні, дослідженнях та реалізації архітектурно-містобудівних проєктів;
- ефективно комунікувати та співпрацювати з експертами з інших професійних груп і галузей для комплексного вирішення завдань міського розвитку;

розуміти:

- складні проблеми взаємодії соціально-економічних, просторових і функціональних аспектів розвитку міст;
- наслідки прийняття управлінських рішень, потенційні ризики та обмеження в архітектурно-містобудівній діяльності;
- значення міждисциплінарної взаємодії для ефективного управління містом та реалізації проєктів різної складності.

Результати навчання:

- ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів економічної діяльності).
- СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.
- РН11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.
- РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік з підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16	14	-	-	60	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лек.	пр.	лаб.	сем.	інд.	срс.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Структура та об'єкти містобудівної діяльності.							
Тема 1. Поняття міста та його господарства в економіці України. Структура міського господарства та його функції.	10	2					8
Тема 2. Господарська діяльність об'єктів міського господарства.	10	2	2				6
Тема 3. Міське господарство в системі управління містом.	10	2	2				6
Тема 4. Основні наукові методи в дослідженні процесу менеджменту містом. Загальні, конкретні й стратегічні цілі містобудівної діяльності.	10	2	4				4
Всього за ЗМ1	**40**	**8**	**8**				**24**
Змістовий модуль 2. Менеджмент містобудівної діяльності.							
Тема 5. Основи місцевого економічного розвитку. Загальна стратегія розвитку міста. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста.	12	2	2				8

Тема 6. Управління територіями в контексті законодавства. Містобудівний кодекс. Повноваження уряду й органів місцевого самоврядування в області містобудування. Повноваження органів архітектури й містобудування у регулюванні містобудівної діяльності.	12	2	2				8
Тема 7. Правила забудови населених пунктів, їхнє значення в практиці управління розвитком міста.	16	2	2				12
Тема 8. Оцінка рентабельності інвестицій у будівельні проєкти.	10	2					8
Всього за ЗМ2	**50**	**8**	**6**				**34**
Усього годин	**90**	**16**	**14**				**60**

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	Поняття міста та його господарства в економіці України. Структура міського господарства та його функції. *1. Місто як соціально-економічна категорія: сутність, ознаки та роль у розвитку економіки України.* *2. Поняття міського господарства та його місце в системі національного господарства.* *3. Структура міського господарства: основні підсистеми та галузі.* *4. Функції міського господарства та їх соціально-економічне значення.* *5. Особливості розвитку міського господарства в сучасних умовах України.*
2	Господарська діяльність об'єктів міського господарства. *1. Сутність і види господарської діяльності в міському господарстві.* *2. Характеристика основних об'єктів міського господарства (житлово-комунальне господарство, транспорт, енергетика, соціальна інфраструктура тощо).* *3. Економічні основи функціонування підприємств міського господарства.* *4. Особливості фінансування та тарифоутворення в міському господарстві.* *5. Проблеми та напрями підвищення ефективності господарської діяльності в містах.*

3	Міське господарство в системі управління містом. 1. *Міське господарство в системі управління містом: сутність та взаємозв'язки.* 2. *Загальні принципи побудови та функціонування міських систем.* 3. *Взаємодія економічних, соціальних та просторових процесів у розвитку міста.*
4	Основні наукові методи в дослідженні процесу менеджменту містом. Загальні, конкретні й стратегічні цілі містобудівної діяльності. 1. *Менеджмент міста як об'єкт наукових досліджень.* 2. *Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження управління містом.* 3. *Системний і комплексний підходи в менеджменті міського розвитку.* 4. *Загальні та конкретні цілі містобудівної діяльності.* 5. *Стратегічні цілі розвитку міста та їх роль у довгостроковому плануванні.*
5	Основи місцевого економічного розвитку. Загальна стратегія розвитку міста. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста. 1. *Поняття місцевого економічного розвитку (МЕР) та його роль у розвитку міста.* 2. *Загальна стратегія розвитку міста: цілі, завдання, принципи формування.* 3. *Методологічні підходи до стратегічного планування економічного розвитку міста.* 4. *Етапи розроблення стратегії економічного розвитку міста.* 5. *Сучасна практика стратегічного планування в містах України та зарубіжний досвід.*
6	Управління територіями в контексті законодавства. Містобудівний кодекс. Повноваження уряду й органів місцевого самоврядування в області містобудування. Повноваження органів архітектури й містобудування у регулюванні містобудівної діяльності. 1. *Законодавчі засади управління територіями в Україні.* 2. *Містобудівне законодавство України: структура та основні положення.* 3. *Повноваження органів державної влади у сфері містобудування.* 4. *Повноваження органів місцевого самоврядування в регулюванні містобудівної діяльності.* 5. *Роль і функції органів архітектури та містобудування в управлінні розвитком територій.*
7	Правила забудови населених пунктів, їхнє значення в практиці управління розвитком міста. 1. *Поняття та значення містобудівної документації в управлінні розвитком міста.* 2. *Нормативно-правові засади регулювання забудови територій.* 3. *Генеральний план населеного пункту: зміст, функції та порядок розроблення.* 4. *План зонування території (зонінг) та детальний план території. Основні види територіальних зон та їх характеристика.* 5. *Використання містобудівної документації в практиці управління*

	розвитком міста, вплив правил забудови та зонування на соціально-економічний розвиток міста.
8	Оцінка рентабельності інвестицій у будівельні проєкти. *1. Архітектор у системі інвестиційного девелопменту.* *2. Фінансова структура будівельного проєкту.* *3. Методи фінансової оцінки.* *4. Життєвий цикл та Life Cycle Costing (LCC), архітектура як інструмент підвищення доходності.* *5. Ризик-менеджмент у проєктуванні.*

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/ завдання)
1	Об'єкти міського господарства: житлове господарство, дорожнє господарство, міський транспорт, зелене господарство. *1. Проаналізувати структуру об'єктів міського господарства обраного міста України та визначити їх роль у забезпеченні життєдіяльності населення.* *2. Порівняти економічні особливості функціонування двох об'єктів міського господарства (на вибір) та визначити їхні сильні й слабкі сторони.* *3. Запропонувати напрями підвищення ефективності управління одним із об'єктів міського господарства з урахуванням сучасних викликів.*
2	Методи й принципи управління територіями. Основні терміни й поняття. Визначення об'єкта й суб'єкта управління. Управління як процес. *1. Скласти схему процесу управління територіями, визначивши об'єкт, суб'єкт, цілі, методи та інструменти управління.* *2. Проаналізувати основні принципи управління територіями та навести приклади їхньої реалізації в практиці управління містами України.* *3. Охарактеризувати методи управління територіями та визначити, які з них є найбільш ефективними в умовах децентралізації.*
3	Містобудівний моніторинг. Системи моніторингу об'єктів містобудівної діяльності. Порівняння містобудівного моніторингу з історико-архітектурним. *1. Розкрити сутність містобудівного моніторингу та визначити його місце в системі управління розвитком міста.* *2. Порівняти містобудівний та історико-архітектурний моніторинг за метою, об'єктами, методами та результатами.* *3. Запропонувати показники для здійснення містобудівного моніторингу території міста (або його частини).*

4	Економічна база перспективного розвитку міської архітектури. Міські асоціації забудовників міст. 1. *Проаналізувати економічні чинники, що формують базу перспективного розвитку міської архітектури.* 2. *Охарактеризувати роль інвестицій, ринку нерухомості та будівельного сектору в розвитку міської архітектури.* 3. *Дослідити функції та значення міських асоціацій забудовників у процесі розвитку міського середовища.*
5	Вплив культурної спадщини на інноваційний розвиток міських територій. 1. *Проаналізувати вплив об'єктів культурної спадщини на соціально-економічний розвиток міста.* 2. *Навести приклади інтеграції культурної спадщини в інноваційні проєкти розвитку міських територій.* 3. *Запропонувати напрями поєднання збереження культурної спадщини та інноваційного розвитку міста.*
6	Аналіз містобудівної документації та класифікація територіальних зон у контексті правил забудови населених пунктів. 1. *Проаналізувати містобудівну документацію обраного населеного пункту та визначте її основні елементи.* 2. *Оцініть вплив правил забудови та зонування на економічний і просторовий розвиток міста (окремої його частини).*

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть годин
1	**Тема 1.** Поняття міста та його господарства в економіці України. Структура міського господарства та його функції.	Опрацювати питання: Особливості розвитку міського господарства в сучасних умовах України. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8
2	**Тема 2.** Господарська діяльність об'єктів міського господарства.	Опрацювати питання: Проблеми та напрями підвищення ефективності господарської діяльності в містах. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	6
3	**Тема 3.** Міське господарство в системі управління містом. Місто як соціально-економічна система. Загальні принципи побудови міської систем.	Опрацювати питання: Взаємодія економічних, соціальних та просторових процесів у розвитку міста. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	6

4	**Тема 4.** Основні наукові методи в дослідженні процесу менеджменту містом. Загальні, конкретні й стратегічні цілі містобудівної діяльності.	Опрацювати питання: Стратегічні цілі розвитку міста та їх роль у довгостроковому плануванні. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	4
5	**Тема 5.** Основи місцевого економічного розвитку. Загальна стратегія розвитку міста. Методологія та сучасна практика стратегічного планування економічного розвитку міста.	Опрацювати питання: Сучасна практика стратегічного планування в містах України та зарубіжний досвід. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8
6	**Тема 6.** Управління територіями в контексті законодавства. Містобудівний кодекс. Повноваження уряду й органів місцевого самоврядування в області містобудування. Повноваження органів архітектури й містобудування у регулюванні містобудівної діяльності.	Опрацювати питання: Роль і функції органів архітектури та містобудування в управлінні розвитком територій. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8
7	**Тема 7.** Правила забудови населених пунктів, їхнє значення в практиці управління розвитком міста.	Опрацювати питання: Використання містобудівної документації в практиці управління розвитком міста. Вплив правил забудови та зонування на соціально-економічний розвиток міста. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	12
8	**Тема 8.** Оцінка рентабельності інвестицій у будівельні проєкти.	Опрацювати питання: Архітектурні ризики: надмірна складність, технологічні експерименти без обґрунтування, невідповідність локальному ринку. Результати оформити у вигляді конспекту зі схемами та ілюстраціями.	8

Результати виконаних завдань, передбачених для самостійної роботи здобувача освіти, враховуються в контексті кожної теми змістового модуля на етапі поточного та підсумкового контролю.

Методи навчання

При викладанні дисципліни «Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурою та містобудівною діяльністю» як методи навчання використовуються: лекції, ілюстративні пояснення за допомогою комп'ютерної техніки, практичні роботи та виконання комплексу завдань для самостійної роботи здобувачів освіти, ситуаційний метод.

На лекції здійснюється послідовний і систематизований виклад кожної теми навчальної дисципліни з демонстрацією, за допомогою проєктора, ілюстрацій для наочного сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Лекція органічно поєднується з іншими видами навчальних занять, слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються здобувачами вищої освіти у процесі аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

На практичному занятті здійснюється розв'язок здобувачами освіти практичних завдань із графічним супроводом. При цьому формуються вміння і навички практичного застосування теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно до сформульованих завдань.

Окремі знання з навчальної дисципліни «Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурною та містобудівною діяльністю» набуваються безпосередньо на виїзних лекціях (екскурсіях) – ситуаційний метод навчання.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю, які входять до системи контролю під час оцінювання здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурною та містобудівною діяльністю»: усний контроль, письмовий/ графічний контроль, тестовий контроль, самоконтроль.

Усний контроль проводиться шляхом опитування на занятті (питання-відповідь). Письмовий/ графічний контроль здійснюється шляхом виконання письмового завдання або рішення практичної задачі шляхом виконання графічної схеми, ескізу. Тестовий контроль проводиться шляхом вирішення тестових завдань до відповідної теми. Для самоконтролю здобувачам освіти наведено перелік питань, що відповідають змісту лекційного заняття.

Оцінюється рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатність застосовувати знання для вирішення практичних завдань, вміння працювати з аналітичними матеріалами, нормативно-правовими документами та містобудівною документацією.

Форми контролю, які складають систему контролю з навчальної дисципліни «Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурною та містобудівною діяльністю»: поточний, підсумковий.

Форми поточного контролю: поточний, модульний.

Поточний і модульний контроль навчальної роботи здобувачів освіти передбачає рейтингове оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти за окремими змістовими модулями та їхніми елементами. Оцінювання знань здобувачів освіти відбувається на практичних заняттях.

Модульний контроль проводиться після проходження модуля за рахунок практичних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами вищої

освіти певної сукупності знань та вмінь, що формує цю частину матеріалу навчальної дисципліни. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів: відповіді на запитання, оцінка робіт.

Форма підсумкового контролю: залік.

Підсумковий контроль передбачає комплексну перевірку знань та навичок здобувачів освіти. Він включає усні відповіді, а також тестове оцінювання теоретичних знань.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання поточного контролю:

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються відповідно до повноти і чіткості відповідей на кожному етапі контролю.

Оцінювання результатів завдань, виконаних на практичному занятті відповідно кожної теми змістового модуля, враховуються під час проведення поточного та підсумкового контролю.

Оцінка «відмінно» (4 бали) виставляється у разі, якщо практичне завдання виконано вчасно, в повному обсязі, без суттєвих помилок; здобувач освіти демонструє глибоке розуміння теорії, досконалу інтерпретацію теоретичних положень в практичному контексті; здійснює самостійний аналіз та синтез, аргументовано обґрунтовує власну позицію, коректно оперує фаховою термінологією та посилається на актуальні наукові й теоретичні джерела.

Оцінка «добре» (3 бали) виставляється, якщо завдання виконано вчасно, загалом правильно; здобувач освіти демонструє достатній рівень розуміння проаналізованих теоретичних відомостей, використовує базовий понятійний апарат і наводить аргументи, однак аналіз або синтез є частково неповними, а в роботі присутні незначні змістові чи логічні неточності.

Оцінка «задовільно» (2 бали) виставляється у разі, якщо здобувач освіти виконав практичне завдання невчасно, в неповному обсязі; у загальних рисах орієнтується в темі та розуміє основні теоретичні положення, проте виконання завдання має низький аналітичний рівень: аналіз і синтез поверхневий або відсутній, аргументація недостатня, допущено помилки у використанні термінології, а теоретичні положення відтворюються без осмислення.

Оцінка «достатньо» (1 бал) виставляється, якщо здобувач освіти виконав практичне завдання невчасно, в неповному обсязі; фрагментарно орієнтується в темі та розуміє лише основні теоретичні положення, виконання завдання має низький аналітичний рівень: аналіз і синтез поверхневий або відсутній, аргументація недостатня, допущено помилки у використанні термінології, а теоретичні положення не відтворюються.

Критерії оцінювання питань, винесених на самостійну роботу:

Самостійна робота здобувачів освіти з кожної теми змістового модуля передбачає проходження тестування. З переліком тестових завдань можна ознайомитись в системі електронного навчання Moodle або безпосередньо у

викладача.

Результати тестування враховуються в системі поточного та підсумкового контролю. Максимальна кількість балів за кожну тему становить 4 бали.

Оцінка «відмінно» (4 бали) виставляється у разі правильного виконання 90 – 100 % тестових завдань; здобувач освіти демонструє системне розуміння нормативно-правових та наукових засад, коректно розпізнає сучасні методи та принципи, а також здатний інтерпретувати теоретичні положення в практичному контексті.

Оцінка «добре» (3 бали) виставляється у разі правильного виконання 75– 89 % тестових завдань; здобувач освіти демонструє належний рівень засвоєння теоретичного матеріалу, правильно використовує основний понятійний апарат, однак допускає окремі неточності в обґрунтовуванні рішень.

Оцінка «задовільно» (2 бали) виставляється у разі правильного виконання 60 – 74 % тестових завдань; здобувач освіти у загальних рисах орієнтується в навчальному матеріалі, розуміє базові поняття, проте демонструє фрагментарні знання, поверхневе розуміння теоретичних положень або плутає положення нормативно-правової бази.

Оцінка «достатньо» (1 бал) виставляється у разі правильного виконання 50 – 59 % тестових завдань; здобувач освіти на низькому рівні оперує навчальним матеріалом, розуміє лише базові поняття, демонструє знання фрагментарного характеру та допускає неточності й помилки.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається зі сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового контролю (заліку) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою та шкалою ЄКТС**.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								**К-ть балів (залік)**	**Сумарна к-ть балів**
Змістовий модуль 1				**Змістовий модуль 2**					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		
4	8	8	12	8	8	4	8	**40**	**100**
60									

Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів. Оцінка за опрацювання питань, винесених на самостійну роботу, враховується у загальній кількості балів за відповідною темою змістового модуля.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. У чому полягає сутність міста як соціально-економічної категорії?
2. Яку роль відіграють міста в економіці України?
3. Що таке міське господарство та яке його місце в системі національного господарства?
4. Які основні складові формують структуру міського господарства?
5. Які функції виконує міське господарство та як вони впливають на якість життя населення?
6. Які особливості розвитку міського господарства характерні для сучасних українських міст?
7. Які чинники визначають економічну спеціалізацію міста?
8. Що розуміють під господарською діяльністю в міському господарстві?
9. Які основні об’єкти міського господарства та які функції вони виконують?
10. У чому полягають економічні особливості діяльності підприємств житлово-комунального господарства?
11. Які джерела фінансування використовуються в міському господарстві?
12. У чому полягає специфіка тарифоутворення на міські послуги?
13. Які основні проблеми функціонування об’єктів міського господарства в Україні?
14. Які напрями підвищення ефективності господарської діяльності в містах ви можете назвати?
15. Яке місце займає міське господарство в системі управління містом?
16. Чому місто розглядають як відкриту соціально-економічну систему?

17. Які основні елементи та підсистеми формують місто як соціально-економічну систему?

18. У чому полягає взаємозв’язок економічних, соціальних і просторових процесів у місті?

19. Які загальні принципи побудови та функціонування міських систем?

20. Як управлінські рішення впливають на розвиток міського господарства?

21. Чому системний підхід є необхідним в управлінні розвитком міста?

22. Чому менеджмент міста є об’єктом наукових досліджень?

23. Які загальнонаукові методи застосовуються в дослідженні управління містом?

24. У чому полягає значення спеціальних методів у менеджменті міського розвитку?

25. Що таке системний і комплексний підходи та як вони використовуються в управлінні містом?

26. Чим відрізняються загальні, конкретні та стратегічні цілі містобудівної діяльності?

27. Яку роль відіграють стратегічні цілі в довгостроковому розвитку міста?

28. Як наукові методи допомагають підвищити ефективність управлінських рішень?

29. Що розуміють під місцевим економічним розвитком і чому він є важливим для міста?

30. Які цілі та завдання покликана вирішувати стратегія розвитку міста?

31. Які основні методологічні підходи використовуються в стратегічному плануванні розвитку міста?

32. Які етапи включає процес розроблення стратегії економічного розвитку міста?

33. Які суб’єкти беруть участь у стратегічному плануванні на місцевому рівні?

34. Які інструменти реалізації стратегії розвитку міста ви можете назвати?

35. Які особливості сучасної практики стратегічного планування в містах України?

36 Які основні нормативно-правові акти регулюють управління територіями в Україні?

37. У чому полягає зміст і значення містобудівного законодавства?

38. Які повноваження має держава у сфері містобудування?

39. Які функції виконують органи місцевого самоврядування в регулюванні містобудівної діяльності?

40. Яку роль відіграють органи архітектури та містобудування?

41. Як розмежування повноважень впливає на розвиток територій?

42. Які проблеми правового регулювання містобудівної діяльності існують сьогодні?

43. Що таке містобудівна документація та яке її призначення?

44. Які види містобудівної документації застосовуються в Україні?
45. Яке значення має генеральний план населеного пункту?
46. У чому полягає відмінність між планом зонування та детальним планом території?
47. Як містобудівна документація використовується в управлінні розвитком міста?
48. Які вимоги висуваються до розроблення містобудівної документації?
49. Які проблеми виникають під час реалізації містобудівних рішень?
50. Яке призначення правил забудови населених пунктів?
51. Які нормативні документи регулюють правила забудови територій?
52. Що таке територіальне зонування та які його основні принципи?
53. Які основні види територіальних зон виділяють у містобудуванні?
54. Як зонування впливає на економічний розвиток міста?
55. Яку роль відіграють правила забудови у формуванні міського середовища?
56. Які наслідки можуть мати порушення правил забудови для розвитку міста?

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Форми неформальної освіти для навчальної дисципліни «Економіка міста та управління (менеджмент) архітектурою та містобудівною діяльністю»:

- воркшопи, інтерактивні майстер-класи, проведення практичних занять з аналізу економіки міста, фінансово-економічного обґрунтування архітектурних і містобудівних проєктів, оцінки ефективності інвестицій у міський розвиток, вивчення механізмів публічно-приватного партнерства та управління просторовим розвитком;
- тренінги – формування управлінських і підприємницьких компетентностей у сфері архітектурної та містобудівної діяльності, навичок стратегічного планування, проєктного менеджменту, прийняття управлінських рішень, комунікації з зацікавленими сторонами та управління міськими ресурсами;
- кейси та моделювання – аналіз реальних кейсів управління міським розвитком, девелоперських і ревіталізаційних проєктів, моделювання управлінських та економічних сценаріїв реалізації архітектурно-містобудівних рішень у різних соціально-економічних умовах;

- наукові дискусії та круглі столи – обговорення актуальних проблем економіки міста, управління архітектурною та містобудівною діяльністю, ролі місцевого самоврядування, бізнесу й громади у процесах розвитку територій.

Рекомендована література:

Основна

1. Аверкина М.Ф. Забезпечення стійкого розвитку міст та агломерацій: теорія, методологія, практика : [монографія]. / Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2015. 496 с.
2. Бабаєв В.М. Управління великим містом: теоретичні і прикладні аспекти: монографія / В. М. Бабаєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.– Х.: ХНАМГ, 2010. – 307 с. Режим доступу: https://eprints.kname.edu.ua/19453/1/2010-%D0%91%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D1%94%D0%B2_%D0%92.%D0%9C.%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8%D0%BC_%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC_%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96_%D1%96_%D0%BF__2_.pdf (дата звернення 10.08.2025).
3. Білоконь К. М. Проблеми містобудівного розвитку територій. - К.: Укрархбудінформ. 2001. - 80 с.
4. Безлюбченко О. С. Управління міськими територіями : конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 192 – Будівництво та цивільна інженерія, освітня програма «Міське будівництво та господарство» / О. С. Безлюбченко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 117 с.
5. Гнатченко Є. Ю. Економіка містобудування : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 192 – Будівництво та цивільна інженерія, освітня програма «Міське будівництво та господарство» / Є. Ю. Гнатченко , Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019.– 86 с.
6. Лисяк Н. Інтегрований розвиток урбанізованих систем: монографія. Львів:ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2025. 311 с. Режим доступу: https://ird.gov.ua/irdp/p20250006.pdf (дата звернення 12.01.2026).
7. Малекі О.А. Концептуальні підходи щодо екологічної реабілітації урбаністичних територій. Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Державне управління. Місцеве самоврядування. Том 30 (69) №3, 2019. с.162-167.
8. Міщенко О. Д. Управління розвитком міст / О. Д. Міщенко, П. П. Чередніченко // Архітектурний вісник КНУБА : наук.-вироб. зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. ; відп. ред. П. М. Куліков. - Київ : КНУБА, 2016. - Вип. 8-9.- С. 334-338. Режим доступу: https://repositary.knuba.edu.ua/items/3be0fbad-a035-41ba-b4f0-80cb1d18b2e5

(дата звернення 10.08.2025).

9. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. – К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. – 244 с. Режим доступу: https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3431c580-41b7-41d2-82b2-3e67269b922e/content (дата звернення 12.08.2025).

10. UN-Habitat. World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities. – Nairobi : United Nations Human Settlements Programme, 2022. – 260 p. Режим доступу: https://unhabitat.org/sites/default/files/2022/06/wcr_2022.pdf (дата звернення 12.08.2025)

Додаткова

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення 01.08.2025).

2. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1995. – № 213/95-ВР. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 01.08.2025).

3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. - №2768-III. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text (дата звернення 01.08.2025).

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2010. – № 2755-VI. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення 01.08.2025).

5. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1999. - № 687-XIV. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text (дата звернення 01.08.2025).

6. Про генеральну схему планування територій України: Закон України від 07.02.2002 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2002. - № 3059-III. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text (дата звернення 01.08.2025).

7. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р.[Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. – №3613-VI. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text (дата звернення 01.08.2025).

8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень: Закон України від 01.07.2004 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2004. – № 1952-IV. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text (дата звернення 01.08.2025).

9. Про збереження архітектурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2000. - № 1805-III. Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text (дата звернення 01.08.2025).

10. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. - № 858-15. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text (дата звернення 01.08.2025).

11. Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду: Закон України від 22.12.2006 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2006. - № 525-V. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/525-16#Text (дата звернення 01.08.2025).

12. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1998. - № 161-XIV. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text (дата звернення 01.08.2025).

13. Про природній заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. – № 2456-XII. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text (дата звернення 01.08.2025).

14. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. - № 270/96-ВР. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 01.08.2025).

15. Про основи містобудування: Закон України від 16.12.1992 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. - № 2780-XII. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text (дата звернення 01.08.2025).

16. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. – № 962-IV. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text31 (дата звернення 01.11.2025).

17. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1991. – № 1264-XII. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text (дата звернення 01.08.2025).

18. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. - № 3038-VI. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text (дата звернення 01.08.2025).

19. Про затвердження Списку історичних населених місць України: Постанова № 878 Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2001. - №878. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2001-%D0%BF#Text (дата звернення 01.08.2025).

20. Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним: Постанова № 909 Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 р. [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2006. – №909. Режим

доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2006-%D0%BF#Text (дата звернення 01.08.2025).

21. Гончаров В.М. Фінансовий та організаційно-інституційний механізми державного управління розвитком соціально-економічної інфраструктури : монографія / Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2010. 220 с.

22. Древаль І. В. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія містобудування» (для студентів 6 курсу денної форми навчання, спеціальності 191 – Архітектура та містобудування, фахове спрямування «Містобудування») / І. В. Древаль ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 43 с.

23. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад. Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf (дата звернення 01.08.2025).

24. Антощук Т. Інструменти залучення громадськості до участі в містобудівній діяльності на прикладі м. Чернівці. Діалог культур і просторів: спадщина та ідентичність: збірник тез та матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 150-річчю Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 80-річчю ЮНЕСКО та 135-річчю з дня народження Фрідріха Кізлєра (16-18 жовтня 2025 р., Чернівці-Вижниця) / за ред. В. Проскурякова. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2025. С. 34–38. Режим доступу: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12792/%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%9a%20%d0%a2%d0%95%d0%97%202025.pdf?sequence=3&isAllowed=y (дата звернення 01.01.2026).

Інформаційні ресурси

1. https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=8560 – сторінка електронного курсу в системі Moodle.
2. http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/02infres/01elcat – Наукова бібліотека ЧНУ.
3. http://www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. https://nlu.org.ua – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого.
5. http://www.dnabb.org/ – Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного
6. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: 58000, м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23.
7. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека імені Михайла Івасюка: 58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 47.
8. Центральна міська бібліотека: 58000, м. Чернівці, вул. Головна, 162.
9. http://www.nau.kiev.ua – нормативні акти України.
10. http://www.ier.com.ua/ua – Інститут економічних досліджень і політичних консультацій.

Політика академічної доброчесності

Впродовж семестру для перевірки знань здобувачів освіти та контролю за самостійною роботою застосовують письмові роботи та тестовий контроль. При виконанні різних форм робіт здобувачі освіти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО, серед яких:

- Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf;
- Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf;
- Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf;
- Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/ni4ptvsk/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-chnu.pdf.